

Wet zorg en dwang

8 november 2019

Andrea Steger

Nee, tenzij...

Onvrijwillige zorg

- 1 januari 2020 – 2020 Overgangsjaar
- Opvolger van de BOPZ
- Doelgroep: mensen **met diagnose** dementie en/of een verstandelijke beperking;
Voorjaar 2020: ook voor mensen met NAH, Huntington en Korsakov (e.a.)
- Instellingen, kleinschalige woonvormen, zorg thuis

Nee, tenzij

Onvrijwillige zorg:

Onvrijwillige zorg kan worden verleend als dat noodzakelijk is om ernstig nadeel te voorkomen: het bestaan van of het ernstig risico op: o.a.

- Levensgevaar
- Ernstig lichamelijk letsel
- Ernstige verwaarlozing
- Door hinderlijk gedrag agressie van anderen oproepen

Onvrijwillige zorg

- Zorg waarmee de client of zijn vertegenwoordiger niet instemt:
- Medische handelingen en therapeutische maatregelen
- Beperken van de bewegingsvrijheid
- Insluiten
- Uitoefenen van toezicht op de betrokkene
- Onderzoek aan kleding of lichaam
- Onderzoek van woonruimte op gedrag beïnvloedende middelen of gevaarlijke voorwerpen
- Controleren op de aanwezigheid van gedrag beïnvloedende middelen
- Beperken van vrijheid om het eigen leven in te richten
- Beperken van het recht op het ontvangen van bezoek.

Stappenplan

- Is de Wzd van toepassing?
- Constateer en analyseer ernstig nadeel: MDO 1
- Aanpassen en uitvoeren zorgplan op basis van vrijwillige zorg

- Probleem niet opgelost:
- Stap 1: MDO max 3 maanden onvrijwillige zorg
- Stap 2: Verlenging na MDO (max 3 maanden)
- Stap 3: Tweede verlenging (max 3 maanden) tot extern advies
- Stap 4: Derde verlenging (max 6 maanden) MDO en extern advies
- Stap 5 e.v. blijven evalueren elke 6 maanden!

Zorgverantwoordelijke

Belangrijke taken:

- Opstellen en bespreken zorgplan,
- verantwoordelijk voor het volgen van het stappenplan
- regievoerende en coördinerende taak
- beslisser.

Wie: verzorgende IG, verpleegkundige, VS of arts

Onduidelijkheid over:

- Rolverdeling tussen de zorgprofessionals
- Samenwerkingsafspraken met de huisartsen en andere zorgprofessionals in de wijk
- Samenwerking met mantelzorgers
- Scholingstraject voor zorgprofessionals
- **Advies:** geen onvrijwillige zorg totdat alle afspraken duidelijk zijn!

In principe: wet zorg en dwang toepassen bij een patiënt met indicatie dementie of met een verstandelijke beperking:

Wet:

Indien cliënt tijdelijk op een andere locatie verblijft waar hij zorg ontvangt van een andere zorgaanbieder in het kader van een geneeskundige behandeling, voert die andere zorgaanbieder het zorgplan uit. In situaties waarin het zorgplan niet voorziet, of uitvoering van het zorgplan niet mogelijk is bij het verlenen van verantwoorde zorg binnen de instelling waar de geneeskundige behandeling plaatsvindt, kan van het zorgplan worden afgeweken.

Uitzonderingen voor spoedopnames: handelen volgens WGBO.

Daarna zo spoedig (en mits) mogelijk volgens zorgplan.

Samenloop Wzd en Wet verplichte ggz

- Voorbeelden: patiënt met een psychische stoornis ontwikkelt dementie of patiënt met een verstandelijke beperking heeft daarnaast een psychische stoornis.
- Uitgangspunt: het belang van patiënt staat centraal:
- De aandoening die voorliggend is bepaalt het regime gebaseerd op professioneel oordeel.
- Schema twee regimes beschikbaar op www.dwangindezorg.nl
En er wordt nog een handreiking opgesteld!

Taak VAR

- **Beleid:**

Zorginstelling bepaalt of zij onvrijwillige zorg willen en kunnen verlenen. Indien ja, dan een beleidsplan opstellen. O.a. opnemen alternatieven om onvrijwillige zorg te voorkomen en randvoorwaarden voor het toepassen van onvrijwillige zorg.

- **Scholing**

Besluit tot opname en verblijf

- Dit is de 'oude' BOPZ-indicatie.
- Het besluit tot opname en verblijf wordt genomen door het CIZ
- Cliënten met dit besluit kunnen alleen worden opgenomen in een geregistreerde accommodatie.
- Het besluit heeft een geldigheidsduur van maximaal vijf jaar. Indien voortzetting nodig is, kan CIZ een nieuw besluit nemen.

Onvrijwillige opname

- In crisissituaties: op basis van een beschikking tot inbewaringstelling (ibs) afgegeven door de burgemeester.
- Rechterlijke machtiging (rm) wordt aangevraagd door het CIZ (bij de BOPZ door het OM) en afgegeven door een rechter.

Tips:

Websites:

- Dwangindezorg.nl
- Zorgvoorbeter.nl
- Vilans.nl: Alternatievenbundel voor meer vrijheid in de zorg
- CCE.nl: casuïstiek